

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Макъ-

Бэдзэогъум и 27-р — Адыгейм
къэралыгъо гъэпсыкъе из зыхъугъэ Маф

1923-рэ ильесим
пъэтхалэм
къыштепъэжьагъэу къыдэкъы

№ 207 (22656)

2022-рэ ильес

ШЭМБЭТ

ШЭКЮГЪУМ и 12

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЪЭ ИЭП

Къыхэтутыгъэхэр ыкъи нэмик
къэбархэр тисайт ижугъотоцтых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээзет

Джырэ уахътэмкъэ пшъэрыльхэр

Адыгейм и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат Адыгэ Республикаэм иминистрэхэм я Кабинет изэлукъэу зэрищагъэм къэралыгъо программэхэм, лъэпкъ проектхэм ыкъи Урысюем и Президент иуказхэм атегъэпсыхъэгъэ юфтхъабзэхэр зэштохыгъэнхэмкъэ пшъэрыль шхъаалэу щитхэр ары зыщатегушылагъэхэр.

Урысие Федерацием и Федеральна Зэлукъэ Федерацием-къэ и Совет и Унашью «Адыгэ Республикаэм исоциальнэ-экономикэ хэхъонигъэхэм къэралыгъо Іэпилэгъу етыгъэным эхъилагъ» зыфиорэр гъэцэклагъэ зэрэхүурэм къытегушылагъэ АР-м и Премьер-минист

(Икъех
я 2-рэ нэклуб. ит).

Къулыкъур зыхъыштхэр гъогу техъагъэх

Бжыхъэ дээ дэштигъом кыдыхэлтыгъэу, Урысюем и Уэшыгъэ Къячэхэм къулыкъур ацызыхыщ ныбжыкъэхэм яапэрэ куп тыгъуасэ гъогу техъагъэх. Къулыкъушэ нэбгыри 5-р мэфэкл шыкъэхэм тетэу агээлтагъэх.

Аш фэгъэхыгъэ юфтхъабзэй АР-м идээ комиссариат щыкъуягъэм хэлэжьагъэх АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипащэу Владимир Свеженец, Кыблэ дээ шьольырым изэхэт стратегическэ командование инспектор куп хэтэу Александр Дорофеевыр, гъэцэклэко хабзэм, патриотическэ ыкъи общестьнэ организациехэм ялтыклохэр, дээ къулыкъур ивертанхэр, ны-тыхэр.

АР-м идээ комиссариат ипащэу Александр Авериним пэублэ псалье къышызэ, къээрэу-твоигъэхэм шуфэс къарихыгъ. Къулыкъур зыхынэу ращежьагъэхэр щысэтехынгэ афэхъунхеу Юнарнием хэтхэр къызэрэрхэлэгъэгъэхэр аш къыхигъэшгъэ. Гъогу техъашт къулыкъушэ нэбгыри 5-р Краснознаменэ, Суворовым ыкъи Кутузовым ацэ зыхыирэ орденхэр

зилэ я 7-рэ гвардейскэ десант-штурмовой дивизиен Шэмэз дэтым зэрашэхэрэ кыыуагъ.

Владимир Свеженец къулыкъум ежьэгъэ ныбжыкъэхэм закынфигъэзагъ. Тызыхэт охтэ мыпсынкъэхэм къымыгъэшнхэх, явшъэрыль щитхуу хэлтээ къагъэцэклэнышь, псау къагъэзжынэу афэлтэуагъ.

Джаш фэдуу ныбжыкъэхэм закынфэзэгъэзагъэхэм ашыщ зыдашшэхтхэ дивизиен идээ часть илпүклю Дмитрий Кравченкер. Хэгъэгүм ылашхъээ пшъэдэклэж ахыным игъо къызэрэсэгъээр аш хигъэунэфыкъыгъ. Хульфыгъэм ишэнзеклүакъэхэр дээ къулыкъум щыпсыхъагъэ зэрэхүүрэр аш къыхигъэшгъэ. Хэшүпкыгъээ дээхэм зэрахэфагъэхэр къагурызэ, якомандирхэм ядэлүүхэу, зыфэсакъыжынхэу, зэрэдэклигъэхэм фэдэу япсавыгъэ эзчимыкъуу ны-тыхэм

къафагъэзжынхэу, ежь нытихэри къафэмигумэхинхэу къарыуагъ.

— Шуишиэнэгъэхэм мэхъянэхшо зилэ хуугъэшлагъэм шуукъеклолагъ, — къыуагъ къулыкъушэхэм ашычым янэу Надежда Малаховам. — Мы мафэм къыщегъэжьагъэу, шууашэр зызэрэшьшүүлтэй тетэу шуузэрэдэжэлэлтэй тетэу къыжкугуралын фае. Лыгъэрэ щэлэгъэрэ шуухэлэу уставым къызэриорэм тетэу джы шуулсэущт. Аш акыл ыкъи къя-

чэ ишыкълагъ. Тэ тыкъышшожэшт. Щитхуу хэлтээ къулыкъур къэшүүхий, дахээ къэжүүгээж.

Къулыкъушэ хуугъэхэм ацэлэхээ къэгүүштэй Илья Хвецкович.

— Я 7-рэ десант-штурмовой дивизиен тызэрэхэфагъэм лэшэу тирэгушхо, — къыхигъэшгъэ аш. — Щитхуу хэлтээ къулыкъур зэрэхъыштимкъэ, къызэрэтшыгүгүхэрээр къызэрэдэгъэшьшүүлкъэжьштимкъэ гүшүүэ шьотэты.

Мыекъопэ гарнизоным и офицерхэм я Унэ къыгъэхъязырыгъэ концерт программэмкъэ зэхахьэр аухыгъ.

Шуугу къэдгэклэжын, мыгъэрэ бжыхъэ дээ дэштигъом къыдыхэлтыгъэу Адыгейм щыщ ныбжыкъэ 400 фэдизэм къулыкъур ахыщ, хабзэ зэрэхъугъэу, ахэр чыплэ зэфэшхяфхэм ашштых.

Іашынэ Сусан. Сурэхэр Н. Мальцевам тырихыгъэх.

Лъэпкъ проектхэр

МэфэкI къэгъэлъэгъон

ЗЭФЭХЬЫСЫЖХЭР ЫКИ ПШЬЭРЫЛХЭР

Адыгейим ипсэупIэхэм джырэ уахтэм псыкъычIэшыпIи 8 аашашыгъ, ахэм ятIупщын епхыгъ юфшIэнхэр ыкIэм факлох.

ПсыкъычIэшыпIэхэр ашынхэ альякьыгъ федеральнэ лъэпкъ проектэу «ПсэупIэр ыкIи къэлэ щыIакIэм» ишьольыр проекти «Псы къабзэр» зыфиорэм ишьуагъакIэ. Мы ильэсым ыкIэм нэс раххуухээ эшьольырхэр зашлохыгъэх хьущт.

Ахэм зэу аашщ станицэу Ханскэм щашыгъэ псырыкIуапIэу атIупщыгъэр. Аш ишьын сомэ милион 31,2-рэ пэуагъэхягъ. Адрэ псыуальхэм юфшIэнхэр ащаухых. КызыэралуагъэмкIэ, тигъэгъа зэм и 1-м ехуулIэу тыдэки псыр къащатынм фэхъазырыщты.

Кыхвашт 2023-рэ ильэсир пштэмэ, зигугу къэтыгъэ лъэпкъ проектэу «ПсэупIэр ыкIи къэлэ щыIакIэр» зыфиорэм

ишьольыр проектэу «Псы къабзэм» къадыхэлътагъэу псыолы 10-м юфшIэнхэр ашыкIонхэу лъэу тхыльхэр къатыгъэх, зэклэмкIи аш сомэ миллион 225,1-рэ атефэшт. Аш кыхеубытэх Төүцожь районым хэхъэрэ псыупIэу Шевченкэм щашырэ псыкъычIэшыпIэм иятыонэрэ чэзүү ыкIи къаджэу Гёбэкъуа щагъэпсырэ мыш фэдэ псыуальхэм ишьыгъэхээ юфшIэнхэм сомэ миллиони 5,62-рэ апэуагъэхьашт.

Красногвардейскэ районым ит къаджэу Улапэ псырыкIуапIэ щагъэпсынэу агъэнэфагъ, ау анахь юфыбэ зыщашIэнэу щытыр Тэххутэмькье районым ит къаджэу Коээты. Мыш ипсыкъычIэшыпIитю урамэу Школьнэм хэ альякьыт.

тетхэр агъецкIэжыщтых, урамэу Чкаловым ыцэ зыхырэм ыкIи Западнэм кIэу ашагъэуцщтых.

Мыш фэдэ юфшIэнхэр ашыкIоштых Адыгэкъалэ, къудажхэху Тэххутэмькье, Хээлэгкьюа, Мыецкотэ районым ит къутырэ Гражданскэм.

АР-м псыолышынмкIэ, транспортнымкIэ, псыупIэ-коммунальнэ ыкIи гьогу хызымтымкIэ и Министерстве къызэрэшыуагъэмкIэ, заявкэу къатыгъэхэмкIэ документиер агъэхъазырыгъ, экспертизэ ашыгъ, зээгъынгъэхэм акIэтхагъэх.

Джы аукционхэр зэхажхэу, юфшIэнхэр зыгъэцкIэшт организациехэр къыхаххэмэ, пшьэрэллиим ишьцэкIэн фэжэнхэ альякьыт.

ЯТЛОНЭРЭ ЧЫПIЭР КЫДИХЫГЬ

Адыгэ къэралыгъо университетым июридическэ факультет имагистратурэ ия 2-рэ курс щеджэрэ Аслан Рамазановыр я II-рэ дунэе конференциеу «Волгоградская международная модель Шанхайской организации сотрудничества» зыфиорэм хэлэжьагъ ыкIи ятлонэрэ чыпIэр кыдихыгъ.

Дунэе зэфыщтыкIэм игумэкIыгъохэм ныбжыкIэхэр алтыгъээсигъэнхэр, зэдэлжэйэнсиймкIэ Шанхайскэ организацием (ШОС) хахъэрэ хэлэгхээм алъенкIокIэ яшIенгъэхэм ахагъэхоныр ары зэхэцакIохэм пшьэрэиль шхъялаэу зыфагъэуцужыгъэх. Студент наэгыри 100 фэдиз аш хэлэжьагъ.

Волгоград дэт къэралыгъо университетым шыкIогъэ конференцием къадыхэлътагъэу дипломатическэ джэгукIэ зэфэшхъафхэр зэхашагъэх. Шанхайскэ организацием хахъэрэхэм хэхъоныгъэхэр ашынхэмкIэ гумэкIыгъоу къеуцухэрэх, евразийскэ чынальэм ишьольырхэм щынэгъончагъэ арлынным афэгъэхыгъ юфыгъохэр кылашагъыгъ.

ДжэгукIэхэм къадыхэлътагъэу ШОС-м икъэралыгъохэм я Совет ипашхэм, ИэкIыб къэралыгъ юфыгъохэмкIэ министрхэм я Совет ыкIи терроризмэ пэшүекIогъэнсиймкIэ Шольырэхэхэрэхэм зэхэсигъо ялагъ.

ДжэгукIэхэм хэлжэхэхэрэхэм пшьэрэиль къинхэр ялагъэх. ЛъэныкIо зэфэшхъафхэмкIэ гумэкIыгъоу щынэхэм хэкIыпIэхэу къафагъотырэр къаён фэягъ. Аслан Рамазановыр Индием иллыкIо къэгушыгъ ыкIи дунэе тер-

роризмэ пэшүекIонымкIэ гумэкIыгъохэм ядэгъэзижын кытегущыгъагъ.

Шанхайскэ организацием Индиер, Казахстан, Киргизиер, КНР-р, Пакистан, Урысыер, Таджикистан, Узбекистан ыкIи лыгылъэн статус яэу Афганистан, Белоруссиер, Иран, Монголиер хэхъэх. 2001-рэ ильэсым ар зэхашагъ ыкIи мэхъанешхо зиэ структурэу хуугъэ.

ДЕЛЭКЬО Анет.

ХъэдэгъэлIЭ Аскэр ыцIЭкIЭ

Шэныгъэлэжышхоу, нарт эпосымкIэ ушэтэкIо инэу, зэлъашIэрэ усаклоу, Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэу, УФ-м культурэмкIэ изаслуженэ юфышIэу ХъэдэгъэлIЭ Аскэр кызыхуугъэр ильэси 100 зэрэхуугъэм фэгъэхыгъэ кэгъэлъэгъон Мыеекууапэ кыышызэуахыгъ.

ХъэдэгъэлIЭ Аскэр кыышIагъэм иадыгэ лъэпкъ тетхэр агъецкIэжыщтых, урамэу Чкаловым ыцэ зыхырэм ыкIи Западнэм кIэу ашагъэуцщтых. Мыш фэдэ юфшIэнхэр ашыкIоштых Адыгэкъалэ, къудажхэху Тэххутэмькье, Хээлэгкьюа, Мыецкотэ районым ит къутырэ Гражданскэм.

Аскэр Мыхъамод ыкъом гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтэу Т. КIрашэм ыцэ зыхырэм научнэ юфышIэу литературэм ыкIи фольклорым, наортоведениемкIэ отделхэм япащэу юф ашишагъ.

Лъэпкъым икIэн лъапIэу «Нартхэр» зыфилоу ХъэдэгъэлIЭ Аскэр ылэжыгъэмкIэ, Адыгэ Республиком исурэтышхэм ашхэл гупшысэр агъэунэфэу, живописым, графи-

кэм, декоративнэ-прикладной искусствэмкIэ юфшIагъабэ кыалэкIэкIыгъ.

ХъэдэгъэлIЭ Аскэр нартхэмкIэ игупшысэ лэжыгъэ, итворчествэ ибаагъэ-гэшэгъоныгъэ йэлэ-Іесагъэ хэлъэу тисурэтышхэм — Къуанэ Аслылан, ДыдыкI Нурбый, Умэрэ Султан, Къат Төүцожь, Бырсыр Абдулахь, нэмыкIхэми кыралотыкIыгъ. Къэгъэлэгъоныр шэкогъум ыкIем нэс клошт.

ДЗЭУКЬОЖЬ Нуриет.

Ныбджэгъу лъапIЭхэр!

2023-рэ ильэсым иапэрэ мэзихмкIэ республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» икIэтхэгъу макIо.

**Лъэпкъ гъэзет закъор
кышигуIЭкIЭхъанэу
штуфаэмэ, штукулатх!**

Почтэм икъутамэхзу
республикэм итхэм:

индексэу П4326-р:

мэзи 6-м — сомэ 337,96-рэ

зы мазэм — соми 168,98-рэ.

«Адыгэ макъэр» зыЧэт унэм
штущыкIатхэмэ
(шьор-шьорэу гъэзетым
штукулыкIон фэшт):

мэзи 6-м — сомэ 150-рэ

мэзи 5-м — соми 125-рэ

мэзи 4-м — соми 100

мэзи 3-м — сомэ 75-рэ

мэзи 2-м — сомэ 50

зы мазэм — сомэ 25-рэ.

Корпоративнэ шыкIЭкIЭ
штукулатхэмэ,

мэзи 6 уасэ къишиутын фае —
сомэ 240-рэ. Экземпляр 15-м
нахь мымакIЭу кызынхы-
кыхэрэм гъэзетыр мафэ къэс,
тхъамафэм 5, кышигуфа-
щэжьыщт.

Индексэу П3816-р (фэгъэкIотэнхэр зиэхэм апаер):

мэзи 6-м — сомэ 1013,88-рэ

мэзи 5-м — сомэ 844,90-рэ

мэзи 4-м — сомэ 675,92-рэ

зы мазэм — сомэ 506,94-рэ

Мэкъумэш хъызмэтыр

«Зигъор пишэмэ, чыгур къыотэжьышт»

Ащ фэдэу губгъо юфшэнхэр ижом зэшпозыхыгъеу, ильэс къэс лэжыгъе бэлжуагъе къизыхыжхэрэм ашын Зезэрхъэ Аслан иунэе хъызмэтшапэ. Мары мыгни гектар 500 — 1500-рэ зиэхэр зызэрагъашхэм, аш теклонигъэр къидихыгъ.

**— Зигъор пишэн пльэ-
кыимэ, чыгур къы-
зэрэотэжьыштыр сэ
сийхэкэ згээунэфыгъэ.
Арышь, амал илэу зыз-
гъегужьорён, —** йуагъ аш илэжыгъе ильэс къэс зэрэбагъорэм шээфөу хэлтэймкэ тызыупчын.

Аслан Шэуджэн районым щыщ, ары ихъызмэтшапэ зышигъэпсыгъэри. Ежь къизэри-
юагъеу, ижом губгъо юфшэнхэр зэшшуихыгъех, гъэтхасэхэр юихыжки, бжыхьасэхэр ыпхыгъех, къэкошт ильэсүм игъатхэ ыгъефедэшт чыгурни ыгъехьзыгъах.

Гъэмадфэм юихыжыгъе бжыххээ лэжыгъэхеми, гъатхэм хильхэгъэхеми къарыкыгъем лэшэу егъэрэзэ. Пстэумкли чыгу гектар 550-рэ ил. Аш ѿшчуу 30-м бжыххэсэ хэр тырихъэгъагъ. Зы гектарын, гуртымыкэ льытагъеу, центнер 62-рэ къырихыгъ.

Коцыр гектар 220-рэ хъущтыгъ, центнер 76,8-рэ, гурытымыкэ льытагъеу, аш изы гектар къытыгъ. Кымэфэ уахтэр «зыщэчышурэ» рапсэу гектари 140-рэ илагъ, зым, гурытымыкэ льытагъеу, центнер 40 къырихыгъ. Гъатхэу къуагъэм тигъэгъэзэ гектари 160-рэ ыпхыгъагъ, центнер 36,3-рэ аш изы гектар къытыгъ.

**— Ильэс къэс аш фэдэу
лэжыгъе бэлжуагъе къи-
тихыгъ, лъшиу сырь-**

**раз. Къыхэзгъэцимэ
шилоигъу, чыфэу къыз-
готхэр, къыздэлажь-
хэрэр, мышишыжьэу
хъасэхэм яшышишыжьэхэрэр,
хэзилхъэхэрэр, йузы-
хъжыжыхэрэр, хъамэм
тетхэр, иэмыхицэу зиахь
къыхэзильхъэхэрэр
мыхъумэ, аш фэдэу пчы-
гъэхэр тиэштхэн.**
**Ижом илошишэн къемы-
клиллагъэу зээрэштын
фаам фэдэу ымыгъэ-
цэллагъэу зы нэбгыр
тикомандэ хэмтэп. Аш
нае «тхъаштуугээпсэу»
ясломэ шишигъу, —** къы-

Иагъ Аслан.

Ау мыш дэжым Аслан

зигугуу къымышыгъэр, ежыри

лэжьаклэу аритштымкэ зэри-

гугъуэр, юфшаклэ амал тэрэз-

хэр зэраритихэрэр ары.

Зигъор ижом зэрээшопхы-
щым имызакью, лэжыгъе
чылапхьэу бгэфедэштми мэх-
ханэшхоз зэрийр Аслан къи-
хигъэшыгъ. Ильэс пчыагъэ
хуугъеу зишуюгъе къекырэр
лэжыгъе чылэхъялхэхэм адэ-
лахъэрэ институтэу Краснодар
дэтэм зэпхыныгъе зэрэдьрийр
ары.

Аш ишэнэгэлэжхэм лэжы-
гъаклэу къагъэхэрэм ежь
ичыгъу, чыопсым къякунэу
ахэтэйр къахехыш, епхы. Ар,
лэнэнько пстэумкли егъэрэзэмэ,
къыкэлхыаклэу гъэм хельхъэ.
Мыгъэ аш фэдэу «Алексеевич»
ыкли «Степь» зыфилорэ коц
чылэхъялхэхэр хильхэгъагъах.

Мыгъэ лэжыгъе чылапхьэ
ышыштыр гектар 20-м къиши-
гъэхыгъ. Аслан къизэриу-
гъэмкэ, аш изы гектар, гуры-
тымыкэ льытагъеу, центнер 80-м
ехуу къырихыгъ.

Адыгейм ичыгулэжхэм пъэтхасэхэм ялухыжын аухыгъ, бжыхъэсэ
лэжыгъэри нахыбэм хальхъэгъах.

Зезэрхъэ Аслан шушиэ Илыгъоу
шилоигъу. Шэуджэн районым щы-
цэрыиу. Ильэс къэс еджапшэхэмрэ кіэлэ-
циклю йыгъыпшэхэмрэ Илыгъоу афэхъу,
Хэгъэгу зэошхом иветранхэм Текло-
ныгъэм и Мафэ къэс шүхъафтынхэр
афешых. Быслымэн мэфэкхэми зигъот
макшэхэм гъомылапхъэклэ адэлэ. «Гум
пикырэр пэкэжьы» алуагъ. Аш фэдэ гу-
пукл зэрийм лэжыгъе бэгъуагъэклэ къы-
фегъэзжьы.

Мы уахтэм лэжыгъеу юни-
хыхыгъэм иугъэкин пыль.
Ильэс къэс гумэкыгъо шъхьялэу
чыгулэжхэм апашхъэ къи-
цорэр уасэхэр ары. Гъэрекло
ыгъэрэзагъэх, аш тетынэм
мыгни щыгугыгъэх, ежагъэх.
Коц килограммыр блэкыгъэ
ильэсүм сомэ 18-кэ юагъэкы-
гъягъэмэ, мыгъэ сомэ 12-м
тэлкэх ёхуу ныиэп. Рапсымрэ
тыгъэгъазэмрэ ауасэ процент
50 фэдэз къышыклагъ. Юихыжы-
рэр зыщишыгъытэр ежь иуна-
еу илэти, Аслан уахтэ тыри-
гъашлагъ, ау зэрэгугъагъеу ху-
гъэп.

Аш фэдэу лэжыгъеу пыутэу
чыгулэжхэм зэрэуагъэхырэм
зэрар мымаклэу къызэрихырэр
нафэ. Гъэстынхыэм, техникэр

къэкутагъэмэ аш хальхашт-
хэм, нэмыхыбэм ауасэ лэшэу
дэктэйгъ. Алэжыгъэм маклэу
зыкхахыжыклю, ахьшэу пэуа-
гъэхыгъаэр къыхэмкыгъяу
мехъу.

Аш имызакью, ильэс къэс
кэузы техникэ умыщэфымэ
юфхэр икьюу зэрэлтымыкотэ-
штхэр Аслан къыхегъэшы.
Лэжыгъэм маклэу кэлхыгъяу,
сомэ миллион пчыагъэ зыосэ
техникэ къэпшэфын пльэкы-
штэп. Къэнэжырэ закъор ар
агъэклэжынэу ары.

**— Ижом къыщыда-
гъэклэу зыпари сэ къэс-
щэфырэн, техникэр,
аш ижэцэлжэсийн иши-
клигъэхэри тикъэралы-**

гъо симыклю зэсэгзэгъо-
ты. Арышь, санкциеу
Урысыем къынагъохы-
гъэхэм зэрар къыс-
фахыгъэу слон стэкы-
штэп, ау уасэхэм тигу-
хэлхэр къызэлгъэхъ-
гъэх, — йуагъ аш.

Арэу щитми, къэклор ильэ-
сим юихыжышт бжыхъасэу
ыгъэнэфэгъаэгъэм къышими-
гъяклю хильхъан ыльэкыгъ.
Къызэриуагъэмкэ, гектар 290-
рэ коцым ригьэубытыгъ. Ар
къыхэкыгъах, изытет егъэрэзэ.
Рапс гектари 130-рэ хильхъагъ,
ари аш фэд. Гъатхэм тыгъэ-
гъэзэр тырихъэнэу гектари
130-рэ ыгъэхъазыргъ.

Зезэрхъэ Аслан шушиэ Илыгъоу
шилоигъу. Шэуджэн районым щы-
цэрыиу. Ильэс къэс еджапшэхэмрэ кіэлэ-
циклю йыгъыпшэхэмрэ Илыгъоу афэхъу,
Хэгъэгу зэошхом иветранхэм Текло-
ныгъэм и Мафэ къэс шүхъафтынхэр
афешых. Быслымэн мэфэкхэми зигъот
макшэхэм гъомылапхъэклэ адэлэ. «Гум
пикырэр пэкэжьы» алуагъ. Аш фэдэ гу-
пукл зэрийм лэжыгъе бэгъуагъэклэ къы-
фегъэзжьы.

ХҮҮТ НЭФСЭТ.

Сурэтхэр юшынэ Аслан
тырихыгъях.

Коцыр гектар 220-рэ хъущтыгъ, центнер 76,8-рэ, гуры-
тымыкэ льытагъэу, аш изы гектар къытыгъ. Кымэфэ уахъ-
тэр «зыщэчышурэ» рапсэу гектари 140-рэ илагъ, зым, гуры-
тымыкэ льытагъэу, центнер 40 къырихыгъ. Гъатхэу къуагъэм
тыгъэгъэзэ гектари 160-рэ ыпхыгъагъ, центнер 36,3-рэ аш
изы гектар къытыгъ.

«Цыфым игушхъэ дунай» зыфиорэ рубрикэр непэ тигъэзет кыщызэутэхы. Аш кыщыхэтутызэ тшыщт цыфхэм ахэль шэн зэфэшхъафхэм афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр. Лыгъэм, гукэгъум, шуульэгъум, шушлагъэм, жалымыгъэм, нэмикэ шэнхэу цыфхэм кахафэхэрэм, тильэпкь шэн-хабзэхэм казэрахэшхэрэм ахэр афэгъэхыгъэштых. Непэрэ тхыгъэр гукэгъум фэгъэхыгъ.

Гукэгъур

Тыкъэзыуцухъэрэ дунаир тэ зэрэглэгүэр, шьо зэфэшхъафхэр нэм кызэрэкидзэхэрэр, мэу кыткалахэрэр, гомылапхъэм иешугъе, а зекэри гум зэрэнсэырэр тэ зэхэтшэн зэрэглэхэштийн ары. Нэмикэ а зекэри щитынки мэхъу, шьо зэфэшхъафхэр, мэхэр, ау ар тэ тшэрэп, зэрэглэхуухэрэр, кызэрэдгүрэхэрэр алмалу Тхэм кытитыгъем эльтигъигъ, аш дунаир зэрэтигъэлэгъуухэр ары нылэп, тыблэкини тиэхэйнэп. Мыш фэгъэхыгъэ тхыдэж щил: «Пцэжьеу хыим хэсмэ ехъэм афэгъэхыгъэу цыфмэ алорэр зэхахыгъ, ахэр псым кыхэпхыхэмэ лэштхэу, псым хэмисхэмэ щилэнхэ амьльэкиштэу». А кэбарыр ашомытэрэзэу ныбжыбэ зинэ пцэжыее лушу хычэ куум щилэн дэжь есигъэх ыки зэхахыгъэм ишыпкыаплэкэе еупчыгъэх. Адрэм кьариожыгъ: «Егъашэм тэ псым тыщэпсэу, ар тидэки щил, тидунай, джащ пае псыр зэхэтшэхжырэп, аш тэри тыщычэу, ежыри тыщычэу хуягъэ. Псэу тыщыгъаэрэм имхъанэ джары зыкытшыгъуухшагъэр». Цыфмэ пцэжыеемэ ягуу зэрашырэр зэрэшыпкыр джащ фэдэ джэуапымкэ пцэжыее лушым ильэпкыэгъумэ кыафиотэгъягъэ ары тхыдэжым зэрэхэтэйр.

Тэри, цыфхэм, Тхэм кытфигъэпсыгъэ дунаим тыщэпсэу, Тхэр псыу тиэм изы лахыш, тыкъэзгъехуухъэр, тыщыгъаэрэр икью зэхэтшэхжырэп. Тыгъэу ташхъагъыр зэрэшчиэм зи ехъирэхьшэргэп, аш уеллэпмэ, унхэр кьеупыцэх. Ау Тхэм фэгъэхыгъэу бэмэ улчэхэр кыагъеуу, ар тыгъэу фэдэу алзэгъурэпшын, ылэкэе кызэрэшыслагъеу, ар зэрэшчиэр кызэушыхъатырэр дунаеу тызхэтэй ары, чыгушхъеу тызшысэурэр, псэу тыщыгъаэрэр. Псэр зыфдэр икью зымы кылон ылэкэирэп, ау зекэми ар кыагурэо ыки зэхашэ. Псэр арба тэзигъашэрэр гукэгъур, шуульэгъур, шур, ер, кумалыгъэр зыфдэхэр. Псэр арба узырэр тигунэсмэ зыгорэ кяхуулгъэмэ, арба гугуемылныгъэр кытхэзгъафхэр?

Цыфир дэгъуми, дэими псе пыт, а псеу пытыр Тхэм илахъеу щитыш, икъежыаплэкэ дэин ылэкэштэп. Ау охтэ гэнэфагъэм кыклоц гунахъеу е псалэу цыфмэн кылэжьигъем ельтигъэу а псе лахыр е еушункы, е еукаэзы. Пшэ пэтызи, умышахеуу псэр бгъешшункын пльэкишт, арыш, тэ мафэ кьес тыздэлжэхэн фаер аш игъекъбэн ары. Джашгъум Алахаталэм нахь пэблагъэ тыхуущт, цыф зэхэтэйкэри, дунаири нахь кыдгүрэхштэй.

Псэм щитхъеу Тхэм кытхильхэгэ шэнхэм аштиг гукэгъур. Аш имхъанэ, адигэ лъэпкым ишэн-хабзэмэ казэрахадэрэр ыки зэрэдунаеу пштэмэ, цыфмэ кыазэрэгурэхэрэр зэтекы, ау зекэми льапсэу ялэр зы — шур ары. Шуушнэмэ гукэгъумрэ зэгопшынхэ умьтэкинэу зыкызэгольхэр, зы гогу зыкызэдгэхэр шу зыгу илым игукэгъу агасэх зэххүкэ, лыгъэр зыфдэр агурагъаоштыгъ, щисэхэмкэ арагъэлэгъу штэгъ, афэгубжихъеу яшхъэпэшшиаоху хууцгъигъ, ау яягэ арагъэкыз яонхэр, агъэцыкунхэр, диним нэужым зэрэхэхьагъэм фэдэу, адигэхэм зыки кырагъаоштыгъэ.

Псэм щитхъеу Тхэм кытхильхэгэ шэнхэм аштиг гукэгъур. Аш имхъанэ, адигэ лъэпкым ишэн-хабзэмэ казэрахадэрэр ыки зэрэдунаеу пштэмэ, цыфмэ кыазэрэгурэхэрэр зэтекы, ау зекэми льапсэу ялэр зы — шур ары.

Сэ непэ нэбгырэ заулэмэ гукэгъур кызэрахадэрэр ө кызэрахэмийфэрэр арэп зэхэсфынэу сипшэрэйлэв. Сэ сизыфаер гукэгъум куклэй илэр зыфдэр, аперэмкэ, згэунэфынныр, ятонэрэмкэ, ар щисэхэмкэ кызэгъэшшиаоху хууцгъигъ, ары. Гукэгъу зыхэль цыфхэмэ аш фэдэки узаджэ мыхууцхэмэ зэпшыцтых, ахэр тлоу гошыгъэх. Гушылэн пае, шумрэ емрэ зэрээпчынатхэх фэдэх.

Гукэгъу зыхэль цыфхэр нэмикэхэм кыащых, аш фэдэхэр шу альэгъух, ящихуу ало, ахэр кыэзыуцухъэрэ цыфхэмкэ щисэтихыпэ мэхъу. Быслымэн динир пштэмэ, ар дэдэ зыцэ кыелон пльэкиштэри пегыымбарэу мыхамет ары. Аш нэмэз ышызэ сабийхэр, иххорэлтфхэр джэгүхээз ыкыб тепшихъагъэхэмэ, ахэр тепшихъажэфэ зыкызэтижыгъигъэп, тещиныхъэштэгъэ кыригъэфэхынхэм, ашкэ иягъэ аригъэхынхэм. Джарэу гукэгъушко кэлэлцыкимэ афишэу щитыгъ. Ежь иххорэлтф закъохэр арэп пегыымбарыр зыфэгумэкыштыгъэр, нэмикэ кэлэлцыкүхэу урамым щыджэгүхэрэми гушозэ апэгъокыштыгъ, гушылэ фабэхэр, гъэштуубзэхэр ариоштыгъ. Пегыымбарэу мыхамет игушылхэмэ бэрэ кахэфэ сабийхэр бгъасэх хуумэ уяонир, бгэццыкунхэр зэрэмьтэрэзэй.

Адигэмэ зэрэхъэрэ шэн-хабзэхэр гээшэ пчагъэмэ кыаклоц псыхагъэх. Джыри быслымэн динир алэжыштыгъэп тягэжь плашээмэ гукэгъу ахэлэй сабийхэр агъасэх зэххүм. Динимрэ тихабзэрэ ашкэ зэхьыштырхоми хууцт, сида помэ адигэмэ яхжорэлтфхэр сидигъоки нахь агъашоху хабзэ, нахь гукэгъу афашы ыки адэдэгүнхэр, гэшшуубзэхэр араонхэр нахь лашэх кыащхэр. Яклалэхэмкэ ареуцтэу ахэр зыки псеуцтэгъэхэп: лапл арашэцкынир, ябэунхэр хэгъэхыри, зылан зэдьицэхэу зэдэшхэнхэр кырагъаоштыгъэп. Джырэкэ а хабзэм тетэу псэурэр мэкэ дэд.

Джаш фэд, талэкэ кэлэлцыкүхэр агъасэх зэххүкэ, лыгъэр зыфдэр агурагъаоштыгъ, щисэхэмкэ арагъэлэгъу штэгъ, афэгубжихъеу яшхъэпэшшиаоху хууцгъигъ, ау яягэ арагъэкыз яонхэр, агъэцыкунхэр, диним нэужым зэрэхэхьагъэм фэдэу, адигэхэм зыки кырагъаоштыгъэ.

Нымрэ тымрэ гукэгъую ясабийкэ ахэлтыр гүнэнч, сида зашыгъэми,

сида зашыгъэми, ау ёгъэлэйгъэ гукэгъум ыгъэххууцтэгъэх.

А шэн шлэгъор, гухэкли, джы непэрэ зэмнамын адигэхэм ахэлтийхээп. Ау кээгъэн фае джыри унэгүуабэмэ шэн-хэбээ пытэхэр зэрэгэцакэхэрэр. Щилэх адигэлхэр шхэнхэу тьысихэмэ ясабийхэри нэмикэхэн унагьом исхэриланэм кызэдламыгъэтэххэе, ар кырамыгъэхэу. Щилэх янэж е ятэж, анахьэу ятэж, апашихъе сабыр зымыбутихэрэр, зымызтихэрэр, лапл язымыцэххэхэр. Ау мафэ кьес аш фэдэхэр нахь макэ мэхъу.

Ильэс токлишм көххуу зынбжлы горэм а тофымкэ мары кысилуагъэр: «Сызэныжыкимэ адигэ шэн-хабзэмэ льэшшүүцэу сизэрэдхыхыштэгъэм джы сирхэгъожы. Чыжэу сицыагъэу, гогу сицетыгъэу сицыизыкожырэм, ильэс заулэ нахь зымынбжлы сицэлэцыкимэ кысечьалхэрэр сицекуозэ тофыштэгъ, сицэштигъэхэп, сида помэ сянэ-сятэмэ сицыальгэгүкюмэ сицтигъ, сицкытигъ. Сэри сисабий сицээштигъэу, лапл пытэ сицэхэшхыштэгъ, ау хабзэу щилэн сицекицэхэшхыштэгъ, аш льэшэу сицыагъэу зэгүүгээтижыштэгъ. Клалэмэ шулэгэхэу афтийхэр, гукэгъую афэшхырэр зыхэтишүүхээфэхызэ ины хувь, джы кызэнэсигъэм ар зыфэзгэгъужырэп. Джы сицалэмэ сабийхэр кыалхъожьгэхэх, ахэм ялфыгъэхэр ашиг дэсих, тапашхын алорэп, сида помэ афэсигдагъэш, нахь тэрээзэ сицыагъэшхыштэгъ, ау хабзэу щилэн сицекицэхэшхыштэгъ. Зэрэххурэмкэ, гукэгъую зы льэнхэхэе тишикагъэм, адээ льэнхэхэе дахэу дгээлжэлэштигъэхэр. Аталькимэ сабыр щилэнгъээм фытырагъэпсихъэштэгъ, гукэгъу бащэ сабыр фамышилэу, щилэнгъэ мыхууным дэлажьхээзэ апүүштэгъ. Сида тофы, ны-тыхэм сида фэдизэу загъэхьашэми, гукэгъую ялфыгъэ фашырэм ухэтки укхэштэгъ. Льэпкым ар кыигуруу, ляа дэгэу илэн щигуу гогу а тофы пылэгъигъ, гукэгъу лыгур хынхуурэй, джары, сэ сишилхыкимэ, а гыогур хязыгъэхыгъагъэр. Сабыр ины мэхуудэ лэжэштэгъ, зээштэгъ, пстэуми афэгъэсагъэ хууцгъигъ. Шхъэкэфэхызэ зыхэхэм афишийнх, джаш фэдэу лэдэб хэлхынх ар афапуцтэгъ. А зекэри ны-тыхэм халхъан алэхкын

МЫСЫР Осмэн.

АР-м и Къэралыгъо автоинспекции къеты

Мэзи 9 Йофшэнныр зэфахьысыжыгъ

Гъогурыкъоныр щынэгъончъэнымкэ Къэралыгъо автоинспекцием и Гъэорышланлэу АР-м щылэм тызхэт ильэсым имэзи 9-у пыкыгъэм ышэгъэ йофшэнныр зыщизэфахьысыжыгъэ зэхэсигъо щылагъ.

Ащ илофшэн хэлэжьагъэх Къэралыгъо автоинспекцием илашэ ишшэрилхэр зыгъэцкээрэ Хъунэго Мыхамод, Гъэорышланлэм илашхэр ыкли икулыкъушхэр, район подразделенихем ялтыклохэр.

Къыззерауагъэмкэ, щылэ мазэм кыщегъэжьагъэу чьэпэгъум нэс республикэм игюргүхэм хъугъэ-шэгъэ 270-рэ къащахъугъ, ахэм нэбгырэ 44-рэ ахэклодагъ, нэбгырэ 316-мэ шьобжхэр хахыгъэх. Статистикэм кызыеригъельгъаромкэ, блэкыгъэ ильэсым мыш фэдэ иуахтэ егъэшгъэмэ, авариехэм ахэклодагъэхэм япчагъэ нахь макэ хъугъэ.

Авариехэм нахыбэрэмкэ ушхъагъоу афхъугъэр гъогурыкъоним ишапхъэхэр зэрэукуагъэхэр, зиклогъу автомо билыр зэрэбламыгъэкыгъэр, ямыльэнныкъо зэрэтехъагъэхэр, псынкэу зэрэзеклохэр ары.

Къэралыгъо автоинспекторхэм зэрэхагъэунэфыкыгъэмкэ, гъогухэм щынэгъончъэнымр ашыгъэптигъэнымкэ зишугъэ къакорэр джыре шапхъэхэм адиштэу республикэм игюргүхэр зэрэзэтирагъэпсыхъэхэрэр, нэфрыгъуазхэр, камэрэхэр зэрэтирагъэуцохэрэр, пешорыгъэш юфтхъабзэхэр зэпымыу зэрэзэхашхэрэр ары.

2022-рэ ильэсым имэзи 9

Юфтхъэбзэ ыкли рейд 460-м ехъу зэхашагъ. Гъэсэнгъэм иучрежденихэм зэдэгүүшгээгү 400 фэдиз ашырагъэкокыгъ.

Пропагандэ юфтшэнныр къэмийцуо социальнэ хъытуум щынхыраши.

Къулыкъум илофшэнкэ нахь

агъэльэшын ыкли нахыштуу ашын фэе лъэныкъохэм зэхэсигъюм хэлэжьагъэхэр ашытегүүшгээгъэх.

Юфтхъабзэу «Лъэрсыкъо зэпиркылыпI»

Гъогурыкъоним хэлэжьэрэ нэбгырэ 60 фэдизмэ административнэ шьэдэкыжь арагъэхыгъ, ахэм ашыщэу нэбгырэ 30-р лъэрсыкъох.

Адыгейим и Къэралыгъо автоинспекции зэригъэунэфыгъэмкэ, 2022-рэ ильэсым ишылэ мазэ кыщегъэжьагъэу чьэпэгъум нэс лъэрсыкъохэр зыхэфэгъэ хъугъэ-шэгъэ 56-рэ республикэм шатхыгъ. Ахэм нэбгыри 10 ахэклодагъ, 47-мэ шьобж зэфешхъафхэр хахыгъэх. Пчагъэу зигугуу къэтшыгъэм щыщэу 18-р лъэрсыкъохэм ялажькэ хъугъэ, аш ылкъ къыкыкъэ нэбгыри 6 хэклодагъ, 12-мэ шьобжхэр атешагъэ хъугъэ. Къыхэдгээшым тшоилгъу, водителхэм ялажькэ лъэрсыкъохэр хъугъэ-шэгъэ 32-мэ ахэфагъэх, ахэм нэбгыри 3 ахэклодагъ, 30-мэ шьобжхэр атешагъэх.

Лъэрсыкъохэр зыхэфэрэ хъугъэ-шагъэхэм япчагъэ нахь макэ шыгъэнэн фэшлэвэл автоинспекцием икулыкъушхэм пешорыгъэш юфтхъабзэу «Лъэрсыкъо зэпиркылыпI» зыфиорэр зэхашагъ.

Пешорыгъэш юфтхъабзэр оклофэ гъогурыкъоним хэлэжьэрэ нэбгырэ 60-мэ административнэ шьэдэкыжь арагъэхыгъ.

Автотранспорт амалхэр зезифэштыгъэхэм альэнэйкъоки хэукунонгъэхэр къыхагъэшгъэх.

Нысэшэ джэгүхэм ахэтхэм зафагъэзагъ

Граждан юфхэм язытет тхыгъэнымкэ Мыеекъупэ иотдел автоинспекторхэр щылагъэх. Джэгу юфтхъабзэхэм ахэтхэр щынэгъончъэу гъогум зэрэшызеклохтэ шапхъэхэр агу кыагъэкыжыгъэх.

Джащ фэдэу джэгум хэт машинэхэр зэхэтхэу урамын кырыклохэ зыхькулэ псынкэу мыйчэнхэм, зэпэблагъэу зэхэмийлэдэнхэм щынэгъончъэним ыльэныкъокэ мэхъанэнхэ зэриэр къыхагъэшгъэ. Шён пытэхэр зызэрахылэхэкэ ямашинэхэр агъяуцунхэш, такси в общественнэ транспортыр водителхэм кыззагъэфэдэнхэу зафагъэзагъ.

Ны-тихэу сабый зыкыгъухэри къулыкъушхэм ашыгъупшагъэхэр. Чэфыгъо-гушуагъом зэлъиштэхэу кэлэцкылхэр ашыгъупшагъэхэу машинэм къырамынэнхэу аралуагъ ыкли хэушхъафыкыгъэ тэлсынлээр, щынэгъончъэ бгырлыкыр кыззагъэфедэнхэу атырагъэптихъагъ.

Зэшхъэгъусэ зэфхъугъэ ныбжыкъэхэм гъогурыкъоним ишапхъэхэр зэрэгэцкэлэхэр унэгъуакъэу ашлэхтим хэбзэшшоу илъынэу афэлтэйгъэх. Унэгъо альбомым дэхьацт нэпэепл сурэтхэр къээрэшэхэрэм инспекторхэр акыгъухэу атырахыгъэх.

Ешъуагъэу нэбгырэ 13 къаубытыгъ

Мы блэкыгъэ зыгъэпсэфыгъо ыкли мэфэк мафэхэм ешъуагъэу автомобилыр зезифэштыгъэ нэбгырэ 13 автоинспекторхэм къаубытыгъ.

Шэкъогъум и 4 —6-м республикэм игюргүхэм хъугъэ-шэгъи 4 къатехъухъагъ, ахэм нэбгыри 3 ахэклодагъ, 4-мэ шьобжхэр атешагъэх.

Ащ нэмийкъэу, мы уахтэм шьобж зыхамыгъэ аварие 29-рэ тишьольтийр игюргүхэм къатехъухъагъ. Ахэр нахыбэй

къызыщихъугъэхэр Тэххутэмийкье районыр (10), къалэу Мыеекъупэ (6) ыкли Теуцожь районыр (6).

Адыгейим и Къэралыгъо автоинспекции кызыеритыгъэмкэ, хъугъэ-шэгъи 6-мэ ушхъагъоу афхъугъэр машинэхэм азыфагу илъын фэе зэпэчыжьагъэр

зэраукъуагъэр ары, адэр хъугъэ-шэгъи 4-мэ альапсэр — зиклогъу автомобилыр благъэкыгъэп.

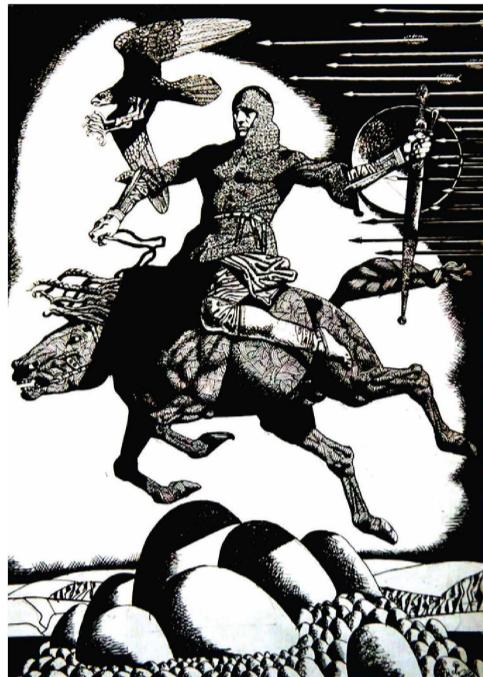
Гъогум дэччэхыгъэхэу хъугъэ-шэгъи 2 атхыгъ. Гъогурыкъоним ишапхъэхэр гъогогуу 861-рэ аукъуагъэхэу къыхагъэшгъэ.

Ешъуагъэу автомобилыр зезифэгъэ нэбгырэ 13-мэ административнэ шьэдэкыжь арагъэхышт. Ахэр нахыбэу къызыщаубытгъэхэр къалэу Мыеекъупэ Тэххутэмийкье районымрэ.

Лъэрсыкъо 45-мэ альэнэйкъоки протоколхэр атхыгъэх. Ахэм амалгэунэфыгъэ чылгэхэм (анахьэу машинэхэр бэй зэрикъохэрэм) гъогур щызэпачыгъ.

Гъогурыкъоним ишапхъэхэр шохимыгъэу жыгъэцкэнхэу Адыгейим и ГИБДД къышьоджэ.

Нэклубгъор къэзыгъэхъазырыгъэр іашъынэ Сусан.

ІЭЩЭМЭЗ ИХЬИШЬ

Іэщэмэз ятэу нарт Ящэм дэшхо чыиг илагь. Лъэгуцжакіем а чыигыр ичыгу хигъахъэ шлоигоу ыгу квихаагь. Нарт Ящэ а чыигыр кырытын ымыдэу, аш кырагъеки зээуягъех. Ящэ кыукуыгь. Ящэ иш кызаклохъим, ишуз лыр зэрэуакыгъем гу льитагь ыкы икіалэмэ ариуагь: «Шъяятэ иш къеклохъигь». Ящэ куих илагь. Тфыр къешэси къежаагь. Дэшхо чыигым кызэсхэм Ящэ укыгъеу чэлъеу алъегъугь. Лъэгуцжакіем аш щыукальгъех.

— Сыда тятэ зыфуукыгъеर? — еупчыгъех.

— Дэшхо чыигыр кыситыгъепти сезэуагь, — ыуагь. Лъэгуцжакіем чыигыр дыхэтэу гүнапкъэ ышынену пылыгь. Зэшифури кыукигь.

Іэщэмэз цыклоу янэ кыфэнгъяагь. Цыфмэ ахимыгъахъэу ыыгыгь. Ауштэу зыфишыгъэр бзэгхуэмэ ятэ икіодыкы, ышхэм якіодыкы ралон, агъеклодын ыуи ары. Илъес пшыкнутуфир ыухи, пшыклюхым ежэфэ, ар цыфмэ ахигъехагъеп. Зэгорэм янэ зычимысым тифэу, іэщэмэз кіалэмэ ахехаагь. «Кіэн сиздэжгъаш», — яльэуугь.

Зыдьрамыгъешінену кіалэмэ кыра-луагь. Ахэм кважхэхагъэр зыщышыр ашлэштыгъеп, альэгъугъеу щытыгъеп, ау нэужым сидми зыхащагь.

Кіалэмэ зы кіел куишшо горэ ахэсигь. Аш кіэнхэр ашуихыгъех. «Кіэнхэр кыситыгъ», — риуагь іэщэмэз.

Кыримытыгъы зэхъум euагь. Іэщэмэз коччіешхоу щытыгь (янэ зыфиогъяагъем тофыр lykагь). Куишшор гызыэ ядэж клохыгъ. Куим янэ кіалэм янэ дэж кваклуу, «сэ сикланэ фэшхяф узэон бъотыгъеба?» — кьеигигь. «Аш фэдэу уштимэ уятэ зыукигъэр зэгъаш» — кыриуагь (Нартхэр. Я VI-рэ том).

ТЫГЪЭНЭБЗЫЙ

БЖЫХЪЭ МАФЭМ

Этюд

Рафыжагъэм фэдэу бжыхъэ дышъэ пклашъэр, тыльэр, пэсэрэ шыэшшэгушщуу, lygushlykIey, шъабэу, фабуу зыхэтигъэр щымыгъахъэ фэдэу lyklotyig. ХэпшыкIey, мафэ пэпчъ нахъ клаако мэхъу, чечшыр, хыльзэхъильзэу зигъазэу кытшхарэуцо. Кым-сым. Зэшыгъо. Къещхы. Жыыбъэ гумзагъэр къешхъэпаозэ ошхыр моклэ-мыкIэ рефыхъэ. Пшэшти, зыздэбгээзэшти пшэреп, гур зыфаер къешгэгъаеу мэчэльо. Бзыбзызэу къещхы, жъеу кіетым ыутхындэымэ рифекъизэ. Гур үүрэп, зымы кіэхъопсырэп.

Уаэр нахъ къекуатэ, ыгу ябъагъэм фэдэу чыги, цыфи, нэмыхы зэрилкIэ кIэу егъешу. ElyantIex чыиг ишыгъэ дахэхэу пклашхэхэм джыри къамыгбынагъэр... Ошхыр гупсэфынч, мэкъешхо кылыкIey сыхат хуугъеу къещхы. Къерэш! Мыхумы сали, лай, шойни ыгъетысын, цыфхэм жыкъеэштэгъу гуапэ ыкы къабэз агъотын.

Сыпльэмэ, чыиг къутамэр кыыгокыкыгь, гъогурыклохэр ини, цыклюи зытейуцорэр амьльэгъужъеу, якую ячъи зехэфыгъаеу ошхым хэтых... Зы бгъагъэ горэм зэрэчімьуюхэрэр, тофыр яла мы ошхышом зырырамыгъешшунеу? Къаигъэх. Цыф цыклюр гумзэгъэ дэдэба?! Enlyagъеу, уельэгъүэли мыйдэштэгъэр джы бэдэд. Ашыгъум, кыыпэрэчъех джы

бжыхъэ ошх чыылэ. Ор-орэу уифедэ умышшэжкыныр сидым щыща?

Сэ сэгушшожы сикын, сиклон сугу хэлтыгъами, дунаим ынэжгэ зэхэгъехагъэ сизыкIэппльэм, шу зэрэштымIэр къасши, сыйкызэрэзэтеуцаугъэмкэ. Джы тоф зимиэм фэдэу сыйс: сэр-сэрэу зызгъэрэхъатыгъеу сыхэппльэ гуфаппльэ

майдэштыр, ифаби, ишшуи нахъ зэрэмекIэштыр, кымафэм зэрэгоуцорэр кынушыхъатырэм фэд. Ари тэрэз! Бжыхъэ ошх лъэкъо псыгъохэр зэфэдэкIэ къэлэ урамхэм арчыагъех, зынэсигъэ пстэур яшьипкъеу альэсихъагь, зыфэрэзжэхъеу джы мэлсэжъых..., дунаим ынэгу кырхыхъы.

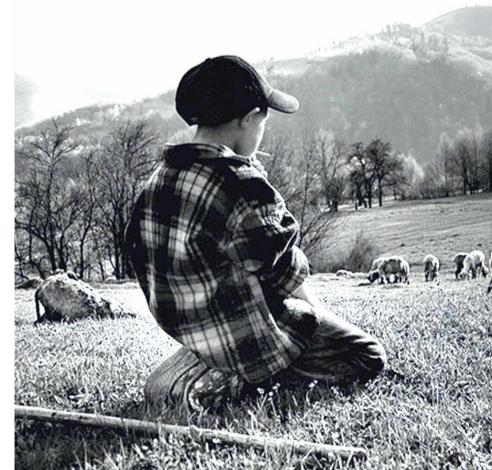
Усэхэр зэтэгъашIэх

ЖЭНЭ КЫРЫМЫЗ ХЭТИ ИЛОФ ГҮЭНЭФАГЬЭ

Хабзэ иль тэтиунаагьо, Хэти илоф гүэнэфагъэ. Нахъ иоф кынныр ешэ сяте — Гъэстыныпхъэр кытфекъутэ. Нанэ пстэуми тфепщэрхъе, Ишхын шыгъэ үүм еткүхъе. Тызыфаем тыригъафэу Тэтэж пстэуми кытфэшшад. Нэнэж чэтмэ үүс ареты, Чэтэшшыпчээр кытрефьеты. Сшиххуунэр зэлхыхъы, Гыкъигъехэр кытпехъы, Сфэльзэкыщтыр сэри сэшээ,

Ар сэ пстэуми шьосэгъаш. Тихъэ цыклю сэ сильэппльэ, Чэши мафи ар кыыспэппльэ. Сэр-сэрэу пэр сэшыжы, Игъом сэкошь сэгъольжы.

НЭХЭЕ Руслан

НЭНЭЖЬ

Нэнэж кысэджэжкы: — Шыпсыр мэучыгъыжы, Къеклохъри шхэба, Сызэмэгъэжэжкыба? — Шынэмэ посы ясэты, Таущтэу сыйкэекон. Фабэм зэгутыхъ, Жъаум сщэштыхъ, нан. Ахэр ымыгъашхэу Ежэ тэтэжки шхэрэп. Сэри кысэсагъэхэу Шынэмэ сахэкIырэп. Нэнэж кысэджэжкы: — Къеклохъ сэло, еувжыр! Шуци кызэдчэйжы, Сауж ит сишир.

Усэхэр шуугу рихыгъэха? Сыд гээсэпэхъида мыхэм кважхэхъуухыгъэр?

ПЦІЭ МЭХЬАНЭУ ИІЭР, КЫКІЛЫРЭР ОШІА?

ХъульфыгъацIэхэр

Абдулахъ — араб. Пегъымбарэу Мыхамет ят. Кыккырэр — Тхъэм иунэут, ишшил.

***

Абыд — араб. Шъхъашэ зышырэр.

***

Адам — араб. Чы плъыжь. ЕтIэ плъыжь. Хъишъэм кызызэриорэмкIэ, Тхъэм апэрэ цыфэу кыгъешшыгъэр зыхишикыгъэр етIэ плъыжьеу арыгъе.

***

Азиз — араб. Хъазизи ало. ЛъапIэ зыфиу.

***

Азэмэт — араб. ИинагъэкIэ зыхэхтэм кважхэшы зыфиу.

***

Айтэч — араб. Мазэр зышхъашыт.

***

Айдэмэр — араб. Шъо зиIэ гъучи лъэпкъ.

***

Алый — араб. ЛъэгапIэ, лъагэ.

***

Алкъес — араб. Пстэуми ялый.

***

Амин — араб. Шъыпкъагъэ зыхэль цыф.

***

БзылъфыгъацIэхэр

***

Айшэт — араб. Пегъымбарым ишшыгъэхэм ашыщ горэм ыцIэ кыттекы. Цыф псэу зыфиу.

***

Аида — араб. Гушуапкъэ, шуагъэ зиI.

Нэккүбгъэр зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Самбо

Хагъэунэфыкырэ чыпилтф

Кыблэм самбэмкэ изэнэ-кьоку шэкіогъум и 3 — 5-м Ермэлхаблэ щизэхащагь.

Ильэс 15 — 17 зыныбжь клалэхэр, пшьашэхэр хагъэунэфыкырэ чыпилтэм афэбэнагъэх. Адыгэ Республикаем ихэшыпкыгъе командэ медали 5 зэлукэльхум къащыхыгь.

Тыгъужь Тимур, кг 53-рэ, апэрэ чыпилэр кыдихыгь. Тренерхэй Делэкъо Адам ыкчи Хъабэху Адам ипащэх. Лыххурэе Мурат, кг 58-рэ, апэрэ чыпилэр кыфагъэшьшошагь. Тренерхэй Делэкъо Адамрэ Гъомлэшк Алыйрэ самбэ бэнакэм фагъасэ.

Шъэуапцэкъо Ибрахим, кг 53-рэ, джэрзыр кыдихыгь, тренерхэй Джарымэкъо Рустам, Джарымэкъо Азмет.

Типшашьхэм къахэштыгъэх Едыдж Разиет, кг 80-м къехьу, тренеры Нэнныжь Байзэт. Камилла Дзагаловар, кг 47-рэ, тренеры Нэпсэу Бисльян.

— Ермэлхаблэ бэнэкло 250-м нахыбэ

щызэнэкъокуугь. Хагъэунэфыкырэ чыпилхэр кыдээзыхыгъэхэр Урысыем икэух зэлукэльхум 2023-рэ ильэсэм, щылэ мазэм щызэнэкъокуугь.

щтхэм ахэлэжьеэштых, — **къытиуагъ Адыгэ Республикаем самбэмкэ спорт еджаплэ ипащэу Делэкъо Адам.**

Футбол. Ятлонэрэ купыр

«Спартак» ІукІэшт

«Форте» Таганрог — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 2:1 (2:0).
Шэкіогъум и 9-м Таганрог щешлагъэх.

«Зэкъошныгъ»: Хъачыр, Кириленко, Гусенгаджиев (Пеку, 72), Телепов, Датхъужь (Крылов, 65), Къонэ (ашэ, 65), Байрамян (Лысенко, 32), Макоев (Малкандаев, 65), Васильев, Орзай, А. Делэкъу.

Къэлапчъэм іэгуаор дээзыдзагъэхэр: Машезов — 24, Володкин — 33, «Форте». А. Делэкъу — 89, «Зэкъошныгъ».

А. Макоевыр, А. Датхъужыр, нэмийкхэри «Форте» икъэлапчъе дэуагъэх, ау хъагъэм іэгуаор радэн алъэгыгъэп. В. Васильевым метрэ 25-рэ фэдизкэ ыпэкэ ытагъэе іэгуаор А. Делэкъом къызыифигъэфеди, метрибл фэдизкэ ыпэчыжэе къэлапчъэм дидзагь.

Тренер шхъялэу Шакло Ашэмээ ёшлаклохэр зэблихүхээз «Зэкъошныгъэр» нахышуу зэнэкъокуум зэрэхэлжьеэштым пылтыгь. Теклонигъэр кыдамыхыгъэми, бысымхэм яхуумаклохэр бэрэ агъэгумэкыгъэх. Тикэлэпчъятуу Хъачыр Тамерлан цыхъэшлэгьюу ёшлагь.

Зэлукэльхум

«Биолог» — «Мэшыкъу» — 3:0, «Ессентуки» — «Легион» — 0:7, «Спартак» — «Алания-2» — 0:0, СКА — «Динамо» — 1:1, «Чайка» — «Черноморец» — 1:2, «Ротор» — «Кубань Холдинг» — 1:0.

Баскетбол. Авшъэрэ купыр

Нэпэөпль сурэт

Урысыем баскетболымкэ изэнэкъоку хэлэжьеэрэ командэхэм 2022 — 2023-рэ ильэс ешлэгьум зэлукэльхум хырых ялагь.

Чыпилэр зыдэштыхэр

1. «Динамо-МГТУ» — 11
2. «ЧелБаскет» — 10
3. «БАРС-РГЭУ» — 10
4. «Нефтехимик» — 10
5. «Южный слон» — 10
6. «Металлург» — 7
7. «Чебястребы» — 7
8. «РПФ-Университет» — 7.

«Динамо-МГТУ-р» шэкіогъум и 13 — 14-м «Нефтехимик» Тобольск Мыекъуапэ щылукэшт. Сурэтим итхэр: «Динамо-МГТУ-р», Мыекъуапэ спорт-еджаплэ Владимир Максимовым ыцэ зыхырыэм баскетболымкэ икэлэцыкү командэ хэтхэр.

Зэхээшагъэр
ыкчи кыдэзыгъэхъэр:
АР-м лъэпкъюфхэм-кэ, Иэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъум адрыялэ зэпхынгъэхэмкэ ыкчи къэбар жыгъум иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79

Редакцием авторхэм къапхыгъэр А4-кэ заджэхэр тхьапхэу зипчыагъэхээ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлхэрэ, шрифтыр 12-м нахь цыкунуу щытэп. Мы шапхъэхэм адимиштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкегъэжэхъэй.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хуутын Ioфхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкчи зэлзыгъэхъэрэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэлорышил, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэлукэмкэ
пчыагъэр
4656
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2001

Хэутынным
узыкъэхэнэу
щыт уахъэр
Сыхыатыр
18.00

Зыщыхаутыгъэхэе
уахъэр
Сыхыатыр
18.00

Редактор шхъялэм
ипшъэрэйхэр
зыгъэцаклэрэр
Мэшлэкъю
С. А.

Пишэдэкъыж
зыхырые секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.